

Катерина Батаєва – доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціально-реабілітаційних технологій Житомирського економіко-гуманітарного інституту Університету «Україна», м. Житомир, Україна.

Коло наукових інтересів: теорія освіти, музична освіта, соціологія.

✉ bataevaekaterina72@yahoo.com

id <https://orcid.org/0000-0002-4628-4817>

Ольга Батаєва – провідний концертмейстер, кафедра сольного співу та оперної підготовки Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського, м. Харків, Україна.

Коло наукових інтересів: музична освіта, теорія вокалу.

✉ olhabataieva69@meta.ua

id <https://orcid.org/0009-0000-6180-5265>

УДК 7.071.2-027.236

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2026-1-196-206>

Подано до редакції: 12.02.2026

Прийнято після рецензування: 05.03.2026

Затверджено до друку: 27.04.2026

Опубліковано: 28.04.2026

МЕТОДИКА ВИМІРЮВАННЯ САМОЕФЕКТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧА-МУЗИКАНТА У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ОГЛЯД СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА АДАПТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Анотація. *Мета дослідження.* Метою є огляд наукової літератури з валідації шкали загальної музичної самоефективності Л. Річі та А. Вільямона, а також адаптація шкали самоефективності музичного виконання М. Зеленака українською мовою. *Методологія.* Застосовано комплексний підхід, що об'єднує загальнонаукові методи аналізу та узагальнення, систематизації та порівняння, а також методи адаптації шкали самоефективності музичного виконання М. Зеленака українською мовою та часткової модифікації її структури. *Наукова новизна.* Вперше представлено адаптацію українською мовою методики вимірювання самоефективності здобувачів-музикантів, а також надано її структурну модифікацію. *Висновки.* Оскільки в оригінальній методиці М. Зеленака використовується непропорційна кількість запитань із різних факторів самоефективності, що може порушити збалансованість їхньої ваги, ми залишили в методиці вимірювання самоефективності по п'ять запитань за кожним фактором. За фактором «Досвід успішних виступів» ми скоротили список запитань з восьми до п'яти. Було усунуто надмірні запитання, адже пункти про «складну» та «просту» музику є суб'єктивними та їх видалення не зменшує інформативності, оскільки факт успішного виступу вже передбачає роботу з матеріалом певної складності. Усунуто запитання про «подолання викликів через наполегливу працю», який фактично дублює зміст пункту про «використання репетицій для підготовки». За фактором «Соціальна підтримка» ми усунули з опитувальника М. Зеленака запитання «Я виправдав/ла або перевершив/ла очікування інших людей щодо того, яким повинен бути хороший музикант мого віку», адже поняття «хороший музикант певного віку» є неконкретним та може бути наповненим дуже різним змістом залежно від вподобань конкретної людини. Крім того, питання про «очікування інших» вимірює скоріше соціальний конформізм, ніж особисту впевненість у виконавчій майстерності. Зроблено висновок, що для підвищення самоефективності здобувачів-музикантів педагоги мають розглянути можливість

залучення здобувачів до активностей, які корелюють з чотирма факторами самоефективності за А. Бандурою.

Ключові слова: самоефективність; здобувач-музикант; шкала самоефективності музичного виконання; педагогічні стратегії розвитку самоефективності.

Вступ

Постановка проблеми. Самоефективність – це оцінка індивідом своєї здатності успішно виконувати будь-яке завдання, у контексті нашого дослідження – завдання публічного музичного виступу (Bandura 1997). Необхідність моніторингу самоефективності здобувачів-музикантів зумовлено тим, що середньо-високий рівень самоефективності 1) корелює з нижчою тривожністю під час публічних виступів та кращою якістю виконання музичних творів; 2) є показником високої якості навчання в музичних середніх і вищих закладах, якщо розповсюджений на масовому рівні; 3) здобувачі з вищим рівнем самоефективності, як правило, демонструють вищий рівень досягнень у професійній кар'єрі, ніж здобувачі з нижчим рівнем самоефективності.

У світовій літературі методика вимірювання самоефективності студента-музиканта відома як шкала загальної музичної самоефективності (the General Musical Self-Efficacy Scale), розроблена Л. Річі та А. Вільямом (Ritchie and Williamon, 2007) на основі шкали загальної самоефективності М. Шерера, Д. Меддакса, Б. Мерканданте, С. Прентіс-Данн, Б. Джейкобса та Р. Роджерса (Sherer et al., 1982). Л. Річі та А. Вільямон досліджували дві модифікації самоефективності студентів-музикантів – під час виконання музичних творів та навчання (Ritchie & Williamon, 2011). Шкала загальної музичної самоефективності отримала багато модифікацій та адаптацій різними мовами (Casanova, Zarza-Alzugaray, Cuartero, & Orejudo, 2023; Dong & Gedvilien, 2025). Однією з найкращих адаптацій є методика вимірювання самоефективності музичного виступу (Music Performance Self-Efficacy Scale) американського дослідника М. Зеленака (Zelenak, 2020), на яку ми спираємося в цій статті. Ми не змогли знайти адаптацій методики вимірювання самоефективності здобувачів-музикантів українською мовою, які було б застосовано в українських музичних закладах вищої освіти. Водночас існують дослідження українських авторів, у яких вивчаються інші аспекти проблеми виконавської тривожності музикантів, наприклад «виконавської надійності музикантів у концертно-сценічній діяльності» (Матвеева, 2006; Юник, 2022).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. А. Бандура виокремив чотири фактори самоефективності: попередній досвід успіху або невдачі в певній діяльності; позитивний досвід порівняння своїх досягнень з результатами діяльності інших людей; соціальну підтримку і позитивні думки значущих інших про власні здібності; фізіологічні та афективні стани, пов'язані з виконанням завдання (Bandura 1997). Самоефективність значно впливає на зниження рівня виконавської тривожності музиканта: успішні попередні виступи, позитивні висновки за підсумками порівняння з іншими музикантами, соціальна підтримка з боку сім'ї, друзів, педагогів та публіки, позитивні емоції та хороший фізіологічний й афективний стани, що супроводжують процес виступу, можуть стабілізувати і знизити хвилювання перед публічними виступами (McCormick & McPherson, 2003; McPherson & McCormick, 2006; Orejudo et al., 2017; Zarza et al., 2018; Zelenak, 2020; Zarza-Alzugaray et al., 2020). Ф. Зарза-Алзугерей, О. Казанова, Г. Макферсон та С. Орехудо (2020) «пояснили приблизно 45% самоефективності у чоловіків та 51% у жінок на основі трьох компонентів соціальної підтримки: батьків, вчителів і однолітків, а також змінної, що вимірює кількість попередніх публічних виступів» (Zarza-Alzugaray et al., 2020). М. Зеленак вважає, що більший вплив на самоефективність має досвід успіху або невдачі: повторний досвід успіху зміцнює самоефективність, тоді як повторні невдачі послаблюють її. Музиканти, які досягли успіху під час попередніх виступів, частіше вірять, що вони будуть успішними й під час майбутніх виступів, на відміну від тих, хто не досяг успіху (Zelenak, 2020).

Метою статті є огляд наукової літератури з валідизації шкали загальної музичної самоефективності (the General Musical Self-Efficacy Scale) Л. Річі та А. Вільямона, а також адаптація шкали самоефективності музичного виконання (the Music Performance Self-Efficacy Scale) М. Зеленака українською мовою.

Методи дослідження. Застосовано комплексний підхід, що об'єднує загальнонаукові методи аналізу та узагальнення, систематизації та порівняння, а також методи адаптації шкали самоефективності музичного виконання М. Зеленака українською мовою та часткової модифікації її структури.

Результати та обговорення. *Методика вимірювання самоефективності музичного виконання (the Music Performance Self-Efficacy Scale) за М. Зеленаком та її адаптація українською мовою.* Шкала самоефективності музичного виконання містить 24 запитання. Здобувачі мають оцінити себе за кожним пунктом за 100-бальною шкалою, де 1 – «категорично не згоден» та 100 – «категорично згоден». Кожне запитання стосується певного музичного досвіду респондента, що відповідає чотирьом факторам самоефективності А. Бандури: попередній досвід успіху або невдачі; досвід порівняння своїх досягнень з результатами діяльності інших людей; соціальна підтримка та фізіологічні й афективні стани, пов'язані з виконанням завдання. Щоб оцінити рівень самоефективності кожного чи всіх здобувачів певного університету / факультету / групи, треба порівняти середню арифметичну суму балів по кожному з чотирьох факторів із контрольними балами, які М. Зеленак отримав у своїх дослідженнях: 1) 615 балів з досвіду музичних виступів; 2) 361 бал з досвіду порівняння себе з іншими здобувачами; 3) 481 бал із соціальної підтримки; 4) 395 балів з фізіологічних та афективних станів під час виступу. Контрольний кумулятивний бал становить 1852. Здобувачі-музиканти, які отримали бали на рівні або вище контрольних балів, мають середньо-високий рівень самоефективності з певного фактора, тоді як здобувачі, котрі отримали бали, нижчі за контрольні, потребують допомоги для розвинення їхньої самоефективності.

Перевагою використання 100-бальної шкали для вимірювання самоефективності здобувачів-музикантів є те, що вона може бути легко застосована викладачами, яким треба здійснювати моніторинг самоефективності студентів у окремому музичному класі або використовувати її щодо певних здобувачів. Серед недоліків такої шкали можна відзначити певну незручність її застосування на масовому рівні та складність для здобувачів визначити коректну суму балів для оцінки власних навчальних досягнень. Можна припустити, що внаслідок високої самокритичності чи скромності деякі здобувачі можуть занижувати бали, внаслідок чого можна отримати необ'єктивну картину щодо справжнього рівня їхньої самоефективності.

Окремі дослідники вважають зручнішим використовувати не 100-бальну шкалу, а 5- чи 7-бальну шкалу Лайкерта для вимірювання самоефективності музикантів. Можна застосовувати п'ять варіантів відповіді («ніколи» (1 бал), «рідко» (2 бали), «не можу відповісти» (3 бали), «часто» (4 бали) та «завжди» (5 балів) (Ekinci, 2014)) чи 7 варіантів (від «повністю не погоджуюся» (1 бал) до «повністю погоджуюся» (7 балів) (Ritchie & Williamon, 2007; Casanova et al., 2023)). На наш погляд, використання 5-бальної шкали Лайкерта значно полегшує вимірювання самоефективності здобувачів. Якщо середнє значення отриманих балів дорівнює 4–5, це може свідчити про середньо-високий рівень самоефективності, тоді як середнє значення на рівні 1–3 можуть розглядатись як показники середньо-низького рівня самоефективності музикантів.

Рекомендується вимірювати самоефективність студентів музикальних факультетів два рази на рік (на початку та наприкінці навчального року), щоб зафіксувати тенденції поліпшення чи погіршення результатів із метою подальшого запровадження певних заходів для покращання ситуації. Вважається, що середньо-високі рівні самоефективності здобувачів можуть свідчити про високу якість навчання в університетах мистецтв. Водночас М. Зеленак підкреслює, що бали, отримані за вказаною методикою, відображають самосприйняття студентів, а не їхні досягнення, і тому не повинні використовуватися для оцінювання результатів їх навчання. У табл. 1 представлено методику вимірювання самоефективності музичного виконання за М. Зеленаком, яка містить 24 запитання.

Таблиця 1

Методика вимірювання самоефективності музичного виконання (the Music Performance Self-Efficacy Scale (MPSES)) за М. Зеленаком (Zelenak, 2020)

Фактори самоефективності	Запитання	Кількість балів (від 1 до 100)
Досвід успішних виступів	1. У мене є позитивний досвід музичних виступів у минулому. 2. У мене є позитивний досвід виступів у великих ансамблях / колективах (понад 11 виконавців). 3. Я маю позитивний досвід сольного музичного виконання. 4. Я маю позитивний досвід виконання простої музики. 5. Я маю позитивний досвід виконання складної музики. 6. Я подолав/ла музичні виклики завдяки наполегливій праці та репетиціям. 7. Я використовував/ла репетиції, щоб підготуватися до виступів. 8. Я маю позитивний досвід виконання музики в невеликому ансамблі / колективі виконавців (2–10 виконавців)	
Досвід порівняння з іншими виконавцями	1. Я вдосконалив/ла свої навички виконання музичних творів, спостерігаючи за виступами професійних музикантів. 2. Я вдосконалив/ла свої навички музичного виконання, спостерігаючи за тим, як добре грає хтось із моїх знайомих (батьки, брат, сестра, член церкви тощо). 3. Я брав/ла за приклад інших здобувачів-музикантів, щоб поліпшити свої виконавські навички. 4. Я спостерігав/ла за іншими здобувачами з подібними до моїх музикальними здібностями, які виконували музичний твір, а потім вирішував/ла, чи можу я виконати той самий твір. 5. Я порівнював/ла себе з іншими здобувачами, які мають подібні до моїх музикальні здібності	
Соціальна підтримка	1. Мої друзі вважають, що я добре граю на своєму основному інструменті / співаю. 2. Члени моєї родини вважають, що я добре граю / співаю. 3. Люди говорять мені, що мої зусилля під час репетицій покращили мої навички виконання. 4. Я отримував/ла позитивні відгуки про моє виконання музичних творів. 5. Мій вчитель музики хвалив/ла мене за мої музичні виступи. 6. Я виправдав/ла або перевершив/ла очікування інших людей щодо того, яким повинен бути хороший музикант мого віку	
Фізіологічний та афективний стани, що супроводжують виступ	1. Я вчуся або вже навчився/лася контролювати свою нервозність під час виступу. 2. Виконання музики на моєму інструменті / голосом надає мені задоволення. 3. Я не переймаюся дрібними помилками під час виступу. 4. Мені подобається брати участь у музичних заходах. 5. Я маю позитивні спогади про більшість або всі свої минулі музичні виступи	

Окрім адаптації методики вимірювання самоефективності музикантів українською мовою, доцільною є також часткова модифікація її структури. Приводом для цього є те, що в методиці М. Зеленака використовується непропорційна кількість запитань із різних факторів самоефективності: вісім запитань з першого фактора, п'ять із другого, шість з третього та п'ять із п'ятого фактора (див. табл. 1). Однак надійніші результати можна отримати, якщо використовувати пропорційну кількість запитань за кожним фактором самоефективності, адже це може забезпечити збалансованість їхньої ваги. Приміром, якщо один фактор представлений десятьма запитаннями, а інший – лише п'ятьма, загальний бал буде зміщений у бік першого. Пропорційність гарантує, що кожен аспект самоефективності впливає на результат відповідно до своєї реальної значущості. Тому ми пропонуємо залишити в методиці вимірювання самоефективності по п'ять запитань за кожним фактором, тим більше, що окремі з них частково повторюють зміст інших (табл. 2).

Ми змінили склад запитань щодо першого та третього факторів. Так, за фактором «Досвід успішних виступів» ми скоротили список запитань з восьми до п'яти пунктів з метою оптимізації опитувальника. Завдяки цьому, по-перше, було усунуто надмірні запитання, адже пункти про «складну» та «просту» музику (четвертий і п'ятий у методиці М. Зеленака) є суб'єктивними, їх видалення не зменшує інформативності, оскільки факт успішного виступу вже передбачає роботу з матеріалом певної складності. По-друге, пункт про «подолання викликів через наполегливу працю» (шостий у методиці М. Зеленака) фактично дублює зміст сьомого запитання про «використання репетицій для підготовки», тому ми прибрали пункт шостий та залишили сьоме запитання в нашій версії опитувальника. При цьому ми зберегли основні дослідницькі контексти шкали М. Зеленака. Нова структура опитувальника за фактором «Досвід успішних виступів» охоплює всі формати виступів: загальний досвід (1), соло (3), малий ансамбль (5), великий колектив (2) та процесуальний компонент (4).

За фактором «Соціальна підтримка» ми усунули з опитувальника М. Зеленака запитання «Я виправдав/ла або перевершив/ла очікування інших людей щодо того, яким повинен бути хороший музикант мого віку», адже поняття «хороший музикант певного віку» є неконкретним та може бути наповненим дуже різним змістом залежно від вподобань певної людини. Крім того, запитання про «очікування інших» вимірює скоріше соціальний конформізм, ніж особисту впевненість у виконавчій майстерності.

Таблиця 2

Адаптована версія методики вимірювання самоефективності здобувачів-музикантів

Фактори самоефективності	Запитання	Кількість балів (від 1 до 5)
Досвід успішних виступів	1. У мене є позитивний досвід музичних виступів в минулому. 2. У мене є позитивний досвід виступів у великих ансамблях / колективах (понад 11 виконавців). 3. Я маю позитивний досвід сольного музичного виконання. 4. Я використовував/ла репетиції, щоб підготуватися до виступів. 5. Я маю позитивний досвід виконання музики в невеликому ансамблі/колективі виконавців (2–10 виконавців)	

Досвід порівняння з іншими виконавцями	<ol style="list-style-type: none"> 1. Я вдосконалив/ла свої навички виконання музичних творів, спостерігаючи за виступами професійних музикантів. 2. Я вдосконалив/ла свої навички музичного виконання, спостерігаючи за тим, як добре грає хтось із моїх знайомих (батьки, брат, сестра, член церкви тощо). 3. Я брав/ла за приклад інших здобувачів-музикантів, щоб поліпшити свої виконавські навички. 4. Я спостерігав/ла за іншими здобувачами з подібними до моїх музикальними здібностями, які виконували музичний твір, а потім вирішував/ла, чи можу я виконати той самий твір. 5. Я порівнював/ла себе з іншими здобувачами, які мають подібні до моїх музикальні здібності 	
Соціальна підтримка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мої друзі вважають, що я добре граю на своєму основному інструменті / співаю. 2. Члени моєї родини вважають, що я добре граю / співаю. 3. Люди кажуть мені, що мої зусилля під час репетицій покращили мої навички виконання. 4. Я отримував/ла позитивні відгуки про моє виконання музичних творів. 5. Мій учитель музики хвалив/ла мене за мої музичні виступи 	
Фізіологічний та афективний стани, що супроводжують виступ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Я вчуся або вже навчився/лася контролювати свою нервозність під час виступу. 2. Виконання музики на моєму інструменті / голосом надає мені задоволення. 3. Я не переймаюся дрібними помилками під час виступу. 4. Мені подобається брати участь у музичних заходах. 5. Я маю позитивні спогади про більшість або всі свої минулі музичні виступи 	

Педагогічні та методологічні стратегії сприяння розвитку самоефективності здобувачів-музикантів. За результатами використання методики вимірювання самоефективності музикантів рекомендується застосування певних педагогічних стратегій щодо покращання ситуації. Щоб підвищити самоефективність здобувачів-музикантів, педагоги мають розглянути можливість їхнього залучення до активностей, які корелюють із чотирма факторами самоефективності за А. Бандурою, а потім надати здобувачам можливість для рефлексії над цим досвідом. М. Зеленак розробив методичні рекомендації щодо поліпшення рівня самоефективності здобувачів-музикантів, структуровані відповідно до чотирьох факторів самоефективності А. Бандури (табл. 4).

Таблиця 3

Педагогічні та методологічні стратегії розвитку самоефективності здобувачів-музикантів (Zelenak, 2020)

Фактори самоефективності	Педагогічні та методологічні стратегії
Досвід успішних виступів	<ul style="list-style-type: none"> – Сприяйте повторенню успішного досвіду здобувачів. – Добирайте репертуар відповідно до рівня здібностей здобувачів. – Заохочуйте здобувачів пов'язувати успіхи зі здобутими навичками та використанням певних стратегій навчання. – Намагайтеся зосередити увагу здобувачів на певних моделях поведінки, які ведуть до успішних результатів. – Висувайте перед здобувачами цілі та надавайте їм докази їхніх досягнень за допомогою діаграм прогресу, портфоліо та письмових відгуків. – Дозвольте здобувачам контролювати власне навчання. – Намагайтеся збалансувати зусилля здобувачів та складність завдання. – Мотивуйте учнів до участі в різних видах діяльності в різних контекстах
Досвід порівняння з іншими виконавцями	<ul style="list-style-type: none"> – Заохочуйте здобувачів вивчати виступи інших музикантів, які мають схожі навички, і визнавати досягнення інших, що опанували ті самі знання та навички (засобом вивчення відео або живих виступів). – Дозвольте здобувачам працювати в малих групах. – Об'єднуйте однолітків для демонстрації їхніх здібностей. – Уникайте прямих порівнянь учнів
Соціальна підтримка	<ul style="list-style-type: none"> – Підбадьорюйте здобувачів словами підтримки. – Надавайте здобувачам регулярні та конкретні відгуки щодо результатів їхніх навчання / виступів. – Відгуки повинні відповідати рівню здібностей здобувача. – Розвивайте довіру в стосунках між здобувачем і викладачем. – визнавайте досягнення здобувачів за допомогою нагород і сертифікатів. – Надайте здобувачам приводи вірити, що вони можуть досягти успіху в майбутньому
Фізіологічний та афективний стани, що супроводжують виступ	<ul style="list-style-type: none"> – Спонукайте здобувачів кинути виклик неправильним уявленням про себе. – Навчіть здобувачів стратегій подолання тривоги перед виступом. – Заохочуйте здобувачів уникати перфекціонізму, зосередившись на самовираженні. – Висувайте короткострокові цілі, які ведуть до довгострокових досягнень. – Усуньте конкуренцію між здобувачами. – Створіть відчуття спільності між здобувачами. – Будьте терплячими, чекаючи на поліпшення здібностей здобувачів. – Підтримуйте уподобання здобувачів

За допомогою систематичного моніторингу рівня самоефективності здобувачів музичних закладів вищої освіти можна отримати інформацію про певні виконавчі проблеми, з якими вони стикаються, та розробити методичні та педагогічні стратегії формування

професійної впевненості здобувачів-музикантів щодо результатів навчання та якості публічних виступів.

Методика вимірювання самоефективності здобувачів-музикантів сприяє оптимізації репертуарної політики, адже результати опитування дають змогу педагогу добирати програму, яка перебуває в «зоні найближчого розвитку» здобувача освіти, тобто є досить складною, щоб стимулювати зростання, але не настільки, аби зруйнувати його/її віру в себе. Регулярний моніторинг допомагає вчасно помітити зниження мотивації здобувачів освіти, а своєчасна підтримка на основі даних опитування сприяє збереженню талановитих студентів, схильних до надмірної самокритики.

Висновки. У статті представлено огляд світової літератури з вимірювання самоефективності здобувачів-музикантів. Необхідність моніторингу самоефективності здобувачів-музикантів зумовлена тим, що середньо-високий рівень самоефективності 1) корелює з нижчою тривожністю під час публічних виступів та кращою якістю виконання музичних творів; 2) є показником високої якості навчання в музичних середніх і вищих закладах, якщо поширений на масовому рівні; 3) здобувачі з вищим рівнем самоефективності, як правило, демонструють вищий рівень досягнень у професійній кар'єрі, ніж здобувачі з нижчим рівнем самоефективності.

Ми адаптували шкалу самоефективності музичного виконання (the Music Performance Self-Efficacy Scale) М. Зеленака українською мовою та частково модифікували її структуру. Приводом є те, що в методиці М. Зеленака використовується непропорційна кількість запитань із різних факторів самоефективності, однак надійніші результати можна отримати, якщо застосовувати пропорційну кількість запитань за кожним фактором самоефективності. Тому ми залишили в методиці вимірювання самоефективності по п'ять запитань за кожним фактором. Ми змінили склад запитань щодо першого та третього факторів. Так, за фактором «Досвід успішних виступів» ми скоротили список запитань з восьми до п'яти пунктів з метою оптимізації опитувальника. Завдяки цьому, по-перше, було усунуто надмірні запитання, адже пункти про «складну» та «просту» музику (четвертий та п'ятий пункти в методиці М. Зеленака) є суб'єктивними та їх видалення не зменшує інформативності, оскільки факт успішного виступу вже передбачає роботу з матеріалом певної складності. По-друге, пункт про «подолання викликів через наполегливу працю» (шостий пункт у методиці М. Зеленака) фактично дублює зміст сьомого пункту про «використання репетицій для підготовки», тому ми прибравли його та залишили сьоме запитання в нашій версії опитувальника. За фактором «Соціальна підтримка» ми усунули з опитувальника М. Зеленака шосте запитання «Я виправдав/ла або перевершив/ла очікування інших людей щодо того, яким повинен бути хороший музикант мого віку», адже поняття «хороший музикант певного віку» є неконкретним та може бути наповненим дуже різним змістом залежно від уподобань конкретної людини. Крім того, запитання про «очікування інших» вимірює скоріше соціальний конформізм, ніж особисту впевненість у виконавчій майстерності.

У статті представлено педагогічні та методологічні стратегії сприяння розвитку самоефективності здобувачів-музикантів, розроблені М. Зеленаком, які структуровані відповідно до чотирьох факторів самоефективності А. Бандури.

Перспективиподальшихдосліджень з обраної теми полягають у проведенні досліджень в українських музичних навчальних закладах для визначення рівня самоефективності здобувачів-музикантів. Важливим також є з'ясування, чи впливає на рівень самоефективності українських студентів-музикантів чинник війни. Також корисним є вивчення відмінностей у самоефективності між вокалістами, інструменталістами, диригентами, піаністами з огляду на специфічні стресові фактори кожної спеціалізації.

Використані джерела

- Матвєєва, О. В. (2006). Вокально-виконавська надійність фахівців у контексті теорій інформаційно-емоційного стресу. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки*, (2), 117-121.
- Юник, Д. (2022). Виконавська надійність музикантів у концертно-сценічній діяльності як науковий феномен. *Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*, (2(55)), 65–81. [https://doi.org/10.31318/2414-052X.2\(55\).2022.266548](https://doi.org/10.31318/2414-052X.2(55).2022.266548)
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W.H. Freeman and Co.
- Casanova, O., Zarza-Alzugaray, F., Cuartero, L. M., & Orejudo, S. (2023). General Musical Self-Efficacy Scale: Adaptation and validation of a version in Spanish. *Psychology of Music*, 51(3), 838-850. <https://doi.org/10.1177/03057356221109623>
- Dong, S., & Gedvilien, G. (2025). Using Self-Efficacy and Reflection to Improve Piano Learning Performance. *Education Sciences*, 15(1), 50. <https://doi.org/10.3390/educsci15010050>
- Ekinçi H. (2014). The Validity and Reliability Study of the Self-Efficacy Scale of Musical Individual Performance. *International Journal of Humanities and Social Science*, 3(3), 691-698. https://ijhss.thebrpi.org/journals/Vol_3_No_3_February_2013/27.pdf
- McCormick, J., & McPherson, G. E. (2003). The role of self-efficacy in a musical performance examination: an exploratory structural equation analysis. *Psychology of Music*, 31, 37–51. <https://doi.org/10.1177/0305735603031001322>
- McPherson, G. E., & McCormick, J. (2006). Self-efficacy and music performance. *Psychology of Music*, 34, 322–336. <https://doi.org/10.1177/0305735606064841>
- Orejudo, S., Zarza, F. J., Casanova, Ó., Rodríguez, C., & Mazas, B. (2017). The relation of music performance anxiety (MPA) to optimism, self-efficacy, and sensitivity to reward and punishment: Testing Barlow's theory of personal vulnerability on a sample of Spanish music students. *Psychology of Music*, 45(4), 570–583. <https://doi.org/10.1177/0305735616674791>
- Ritchie, L., & Williamon, A. (2007). Measuring self-efficacy in music. In A. Williamon, & D. Coimbra (Ed.) *Proceedings of the International Symposium on Performance Science 2007* (pp. 307-312). Utrecht, The Netherlands: Association Européenne des Conservatoires (AEC). <https://researchonline.rcm.ac.uk/id/eprint/376/1/53Ritchie%20etal.pdf>
- Ritchie, L., & Williamon, A. (2011). Measuring distinct types of musical self-efficacy. *Psychology of Music*, 39(3), 328-344. <https://doi.org/10.1177/0305735610374895>
- Sherer, M., Maddux, J. E., Mercandante, B., Prentice-Dunn, S., Jacobs, B., & Rogersok, R. W. (1982). *General Self-Efficacy Scale* [Database record]. *APA PsycTests*. <https://doi.org/10.1037/t03070-000>
- Ynyk, D. (2022). Performance Reliability of Musicians in Concert And Stage Activity as a Scientific Phenomenon. *Journal of the National Music Academy of Ukraine named after P.I. Tchaikovsky*, (2(55)), 65–81. [https://doi.org/10.31318/2414-052X.2\(55\).2022.266548](https://doi.org/10.31318/2414-052X.2(55).2022.266548) [In Ukrainian]
- Zarza, F. J., Orejudo, S., Casanova, Ó., & Aparicio-Moreno, L. (2018). Music performance anxiety in adolescence and early adulthood: Its relation with the age of onset in musical training. *Psychology of Music*, 46(1), 1–15. <https://doi.org/10.1177/0305735617691592>
- Zarza-Alzugaray, F.J., Casanova, O., McPherson, G.E. & Orejudo, S. (2020). Music Self-Efficacy for Performance: An Explanatory Model Based on Social Support. *Frontiers in Psychology*, (11), 1–14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01249>
- Zelenak, M. S. (2020). Developing Self-Efficacy to Improve Music Achievement. *Music Educators Journal*, 107(2), 42-50. <https://doi.org/10.1177/0027432120950812>

References

- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W.H. Freeman and Co (in English).
- Casanova, O., Zarza-Alzugaray, F., Cuartero, L. M., & Orejudo, S. (2023). General Musical Self-Efficacy Scale: Adaptation and validation of a version in Spanish. *Psychology of Music*, 51(3), 838-850. <https://doi.org/10.1177/03057356221109623> (in English).
- Dong, S., & Gedvilien, G. (2025). Using Self-Efficacy and Reflection to Improve Piano Learning Performance. *Education Sciences*, 15(1), 50. <https://doi.org/10.3390/educsci15010050> (in English).
- Ekinci H. (2014). The Validity and Reliability Study of the Self-Efficacy Scale of Musical Individual Performance. *International Journal of Humanities and Social Science*, 3(3), 691-698. https://ijhss.thebrpi.org/journals/Vol_3_No_3_February_2013/27.pdf (in English).
- Matvieieva, O. (2006). Vocal performance reliability of specialists in the context of theories of informational and emotional stress. *Zbirnyk naukovykh prats Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*, (2), 117–121 (in Ukrainian).
- McCormick, J., & McPherson, G. E. (2003). The role of self-efficacy in a musical performance examination: an exploratory structural equation analysis. *Psychology of Music*, 31, 37–51. <https://doi.org/10.1177/0305735603031001322> (in English).
- McPherson, G. E., & McCormick, J. (2006). Self-efficacy and music performance. *Psychology of Music*, (34), 322–336. <https://doi.org/10.1177/0305735606064841> (in English).
- Orejudo, S., Zarza, F. J., Casanova, Ó., Rodríguez, C., & Mazas, B. (2017). The relation of music performance anxiety (MPA) to optimism, self-efficacy, and sensitivity to reward and punishment: Testing Barlow's theory of personal vulnerability on a sample of Spanish music students. *Psychology of Music*, 45(4), 570–583. <https://doi.org/10.1177/0305735616674791> (in English).
- Ritchie, L., & Williamon, A. (2007). Measuring self-efficacy in music. In A. Williamon, & D. Coimbra (Ed.), *Proceedings of the International Symposium on Performance Science 2007* (pp. 307-312). Utrecht, The Netherlands: Association Européenne des Conservatoires (AEC). <https://researchonline.rcm.ac.uk/id/eprint/376/1/53Ritchie%20etal.pdf> (in English).
- Ritchie, L., & Williamon, A. (2011). Measuring distinct types of musical self-efficacy. *Psychology of Music*, 39(3), 328-344. <https://doi.org/10.1177/0305735610374895> (in English).
- Sherer, M., Maddux, J. E., Mercandante, B., Prentice-Dunn, S., Jacobs, B., & Rogersok, R. W. (1982). *General Self-Efficacy Scale* [Database record]. *APA PsycTests*. <https://doi.org/10.1037/t03070-000> (in English).
- Yunyk, D. (2022). Performance Reliability of Musicians in Concert and Stage Activity as a Scientific Phenomenon. *Journal of the National Music Academy of Ukraine named after P. I. Tchaikovsky*, (2(55), 65–81. [https://doi.org/10.31318/2414-052X.2\(55\).2022.266548](https://doi.org/10.31318/2414-052X.2(55).2022.266548) (in Ukrainian).
- Zarza, F. J., Orejudo, S., Casanova, Ó., & Aparicio-Moreno, L. (2018). Music performance anxiety in adolescence and early adulthood: Its relation with the age of onset in musical training. *Psychology of Music*, 46(1), 1–15. <https://doi.org/10.1177/0305735617691592> (in English).
- Zarza-Alzugaray, F.J., Casanova, O., McPherson, G.E. & Orejudo, S. (2020). Music Self-Efficacy for Performance: An Explanatory Model Based on Social Support. *Frontiers in Psychology*, 11, 1–14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01249> (in English).
- Zelenak, M. S. (2020). Developing Self-Efficacy to Improve Music Achievement. *Music Educators Journal*, 107(2), 42-50. <https://doi.org/10.1177/0027432120950812> (in English).

Kateryna Bataieva, Dr Habil. (Philosophy), Professor, Department of Social Rehabilitation Technologies, Zhytomyr Institute of Economics and Humanities of University «Ukraine», Zhytomyr, Ukraine.

Research interests: educational theory, music education, sociology.

Olha Bataieva, Leading concertmaster, Department of Solo Singing and Opera Training, Kharkiv Kotlyarevsky National University of Arts, Kharkiv, Ukraine.

Research interests: music education, vocal theory.

METHODOLOGY FOR MEASURING THE SELF-EFFICACY OF STUDENT MUSICIANS: A REVIEW OF WORLD LITERATURE AND ADAPTATION IN UKRAINIAN

Abstract. *Purpose of the research.* The purpose is to review the scientific literature on the validation of the General Musical Self-Efficacy Scale by L. Ritchie and A. Williamon, as well as to adapt the Music Performance Self-Efficacy Scale by M. Zelenak in Ukrainian. *Research methodology.* A comprehensive approach was used, combining general scientific methods of analysis and generalisation, systematisation and comparison, as well as methods of adapting M. Zelenak's Music Performance Self-Efficacy Scale into Ukrainian and partially modifying its structure. *Scientific novelty.* This is the first time that the methodology for measuring the self-efficacy of student musicians has been adapted in Ukrainian, and its structural modification has been provided. *Conclusions.* Since M. Zelenak's original methodology uses a disproportionate number of questions on various factors of self-efficacy, which may upset the balance of their weight, we left five questions for each factor in the self-efficacy measurement methodology. For the factor "Experience of successful performances," the list of questions was reduced from eight to five. Redundant questions were removed, as the items on "complex" and "simple" music are subjective, and their removal does not reduce the informativeness, since the fact of a successful performance already implies working with material of a certain complexity. The question about "overcoming challenges through hard work," which duplicates the content of the point about "using a practice routine to prepare for performances," has been removed. Under the factor "Social Support," we removed the question "I have met or exceeded other people's expectations of being a good musician for someone my age," because the concept of a 'good musician of a certain age' is vague and can be interpreted in very different ways depending on the preferences of a given person. Additionally, the question regarding "the expectations of others" assesses social conformity rather than personal confidence in one's performing abilities. It was concluded that, to increase musicians' self-efficacy, educators should involve them in activities that correlate with Bandura's four factors of self-efficacy.

Keywords: self-efficacy; music student; music performance self-efficacy scale; pedagogical strategies for developing self-efficacy.